

JAUTĀJUMI UN ATBILDES PAR UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA KŌNKURSU REMIGRANTIEM

No VARAM informatīvā ziņojuma 23-TA-499

«Par remigrācijas atbalsta pasākumu – uzņēmējdarbības atbalstu»

(apstiprināts 2023.gada 27.jūnijā ar MK sēdes protokolu Nr. 34, 64 §0)

Saturs: tematiskie bloki

1. [Kas ir remigrants/ diaspora?](#)
2. [Pašvaldību konkursu organizēšanas nosacījumi](#)
3. [Atbalsta saņemšanas nosacījumi uzņēmējiem/ remigrantiem](#)
4. [Darbavietu izveidošanas nosacījumi](#)
5. [Jaunizveidotu remigrantu uzņēmumu nosacījumi](#)
6. [Attiecināmās un neattiecināmās izmaksas](#)
7. [Finansējuma piešķiršana](#)
8. [Atbalsta veids – «atmaksājamā palīdzība»](#)
9. [Kontrole par projektu īstenošanu](#)
10. [Pašvaldības, kurās var pieteikties atbalsta saņemšanai](#)
11. [Vairāk informācijas](#)

1. Kas ir remigrants/ diaspora?

- **Remigrants:**

- Diasporas* loceklis, kurš ir atgriezies vai pārcēlies no pastāvīgas dzīves ārzemēs uz pastāvīgu dzīvi Latvijā (plānošanas reģionā – projekta īstenošanas vietā);
- pastāvīgai dzīvei ārzemēs jābūt vismaz diviem gadiem;
- atgriešanās vai pārcelšanās brīdim ir jābūt ne vairāk kā divus gadus pirms darbavietas izveidošanas vai uzņēmuma izveidošanas;
- atgriešanās faktu persona pašapliecina.

*Diaspora - ārpus Latvijas pastāvīgi dzīvojošie Latvijas pilsoņi, latvieši un citi, kam ir saikne ar Latviju, kā arī viņu ģimenes locekļi

Jautājums

- **Par dzīvesvietas deklarēšanu un uzņēmējdarbības reģistrēšanu pašvaldībā**

Vai remigrantam obligāti ir jābūt deklarētai dzīvesvietai konkrēta novada pašvaldībā, kurā tiek izsludināts konkurss? Vai arī pašvaldība var savā nolikumā noteikt to, ka remigrants ir dzīvesvietu deklarējis Latvijā, bet uzņēmējdarbību reģistrē un strādā konkrētā pašvaldībā, kurā tiek izsludināts konkurss?

Atbilde:

To, vai remigrantam jābūt deklarētam pašvaldībā vai arī uzņēmuma juridiskā adrese ir reģistrēta pašvaldībā, savos nolikumos nosaka un iestrādā pašvaldība.

2. Pašvaldību konkursu organizēšanas nosacījumi

- Atbalsts tiek piešķirts pašvaldībām kā valsts līdzfinansējums **esošajiem** vai **jauniem** pašvaldību grantu atbalsta mehānismiem – konkursiem;
- Līdz uzņēmējdarbības atbalsta saņemšanas brīdim pašvaldībai ir jāapstiprina **jauns pašvaldības grantu konkurss** (programma) uzņēmējdarbībai vai **jāpilnveido esošais konkurss** (programma), nodrošinot tai nepieciešamo pašvaldības līdzfinansējumu;
- Nolikuma projektus, kuros plānots atbalsts saimnieciskās darbības veikšanai un kas kvalificējas kā komercdarbības atbalsts atbilstoši **Komercdarbības atbalsta kontroles likuma 10. panta pirmajai daļai**, nepieciešams **saskaņot ar Finanšu ministriju**.
- Ņemot vērā, ka grantu konkursa (programmas) nosacījumi būs saistoši plašam personu lokam, tai skaitā privātpersonām, tiek definēti konkrēti kritēriji, kā arī saistības attiecībā uz valsts budžeta finansējumu un grantu konkursa (programmas) nosacījumi ir jāietver **ārējā normatīvajā aktā (pašvaldību saistošajos noteikumos) vai pašvaldības domes lēmumā**;
- Iespēju robežās nolikuma izstrādes gaitā pašvaldībai ir jākonsultējas ar diasporas un remigrācijas nevalstiskajām organizācijām.
- Pašvaldības budžeta līdzfinansējums vai pārējais pašvaldību budžeta finansējums var tikt piešķirts plašākam uzņēmējdarbības atbalsta saņēmēju lokam.

3. Atbalsta saņemšanas nosacījumi uzņēmējiem/ remigrantiem

- Jāizpilda vismaz viens no zemāk minētajiem kritērijiem:
 - Nodrošina vismaz **1 remigranta dibināta uzņēmuma izveidi** (jauna uzņēmuma) uz 8000 *euro* valsts budžeta finansējuma;
 - Nodrošina vismaz **1 darbavietas izveidi remigrantam** uz 8000 *euro* valsts budžeta finansējuma;
- Uzņēmējdarbības projekta ietvaros ir jānodrošina **jaunu produktu un/vai pakalpojumu attīstība reģionālā mērogā**;
- Vairāku pretendentu pieteikumu gadījumā priekšroka (prioritāte) tiek dota remigrantu dibinātiem uzņēmumiem;
- Vienlaikus uz atbalstu var pretendēt gan jaunie uzņēmumi, gan esošie uzņēmumi;
- Par uzņēmumu tiek uzskatīts saimnieciskās darbības veicējs, kas reģistrēts Valsts ieņēmumu dienestā (arī **privātpersona/fiziska persona kā pašnodarbinātais**).

Jautājums

- **Par fiziskas personas/ pašnodarbinātā dalību konkursā**

Vai pašvaldība konkursa ietvaros var atbalstīt pretendentu fizisku personu, kura saimnieciskās darbības forma ir pašnodarbinātais? Vai arī šai personai noteiktā laikā ir jāreģistrē kāda cita saimnieciskās darbības forma, piemēram SIA?

Atbilde:

Jā, šim atbalstam var pieteikties jebkurš saimnieciskās darbības veicējs, kas reģistrēts Valsts ieņēmumu dienestā, arī fiziska persona kā pašnodarbinātais. Saimnieciskās darbības veicējs, kas reģistrēts Valsts ieņēmumu dienestā, tiek uzskatīts par uzņēmumu.

Jautājums

- **Pārlicināšanās par nodokļu parādu esamību/neesamību**

Vai pašvaldībai konkursa ietvaros projekta vērtēšanas brīdī ir obligāti jāpārbauda pretendenta nodokļu un citu valsts vai pašvaldības noteikto obligāto maksājumu parāda esamība, kas pārsniedz 150 euro?

Atbilde:

Šāds nosacījums nav obligāts, bet pašvaldība tādu var paredzēt savos nolikumos.

Saskaņā ar informatīvo ziņojumu, uzņēmējdarbības atbalsta izmaksas kārtību uzņēmējam nosaka pašvaldība. Vienlaikus ieteicams veidot viegli administrējamu mehānismu, piemēram, atbalsts uzņēmējam tiek pārskaitīts pēc nodokļu par jaunizveidoto darbavietu nomaksas Valsts ieņēmumu dienestam vai pēc attiecināmo izmaksu pamatojošo dokumentu iesniegšanas pašvaldībai. Konkrēts mehānisms tiek noteikts pašvaldības grantu konkursā (programmā). Ņemot vērā vietējā mēroga izaicinājumus, plānošanas reģioni vai pašvaldības var noteikt papildu kritērijus.

4. Darbavietu izveidošanas nosacījumi

- **Uzņēmums rada jaunas darbavietas**, kur tiek nodarbināti remigranti (līdz 8000 *euro* valsts budžeta finansējuma uz vienu remigranta jauno darbavietu):
 - **sīkiem (mikro) un maziem uzņēmumiem** - jārada vismaz **viena** jauna pilnas slodzes darbavieta (katru jaunizveidoto darbavietu jā saglabā vismaz **vienu** gadu no dienas, kad attiecīgā darbavieta pirmo reizi ir nodrošināta);
 - **vidējiem uzņēmumiem** - jārada vismaz **divas** jaunas pilnas slodzes darbavietas (katru jaunizveidoto darbavietu jā saglabā vismaz **divus** gadus no dienas, kad attiecīgā darbavieta pirmo reizi ir nodrošināta);
 - **lieliem uzņēmumiem** - jārada vismaz **piecas** jaunas pilnas slodzes darbavietas (katru jaunizveidoto darbavietu jā saglabā vismaz **piecus** gadus no dienas, kad attiecīgā darbavieta pirmo reizi ir nodrošināta);
- Darbavietu skaita pieaugums tiek skatīts pret iepriekšējo kalendāro gadu pirms projekta iesnieguma iesniegšanas dienas;
- **Jānodrošina vismaz vidējo algu** (pēc CSP iepriekšējā gada datiem) plānošanas reģionā vai nozarē - ja darbavieta ir radīta uzņēmumā, kas veic saimniecisko darbību vismaz 3 gadus.

Jautājums

- **Par darba attiecību pārtraukšanu ar remigrantu pirms noteiktā termiņa**

Ja kādu iemeslu dēļ darbā pieņemtais remigrants darbu uzņēmumā neturpina un nenostādā prasīto vienu gadu, bet aiziet no darba ātrāk (vai neiztur pārbaudes laiku) - vai viņa vietā var pieņemt tikai jaunu remigrantu vai jebkuru citu cilvēku, kas vēlas strādāt, bet nav remigrants?

Atbilde:

Ja šī projekta ietvaros ir izveidota jauna darba vieta, bet kādu iemeslu dēļ darba attiecības ar nodarbināto remigrantu tiek pārtrauktas, tiek sludināts jauns konkurss remigrantiem un meklēts cits remigrants, jo šī programma paredzēta tieši remigrantu atbalstam. Lai nerastos dīkstāve, var nodarbināt personu, kurš nav remigrants, paralēli sludinot jaunu konkursu remigrantiem un turpinot atbilstoša darbinieka meklēšanu (jābūt pamatotam pierādījumam).

Ir svarīgi saglabāt darba vietu ziņojumā noteiktajos termiņos - mikro un mazajam uzņēmumam vismaz 1 gadu, vidējam 2 gadus, lielajam 5 gadus. Ja nevar atrast citu remigrantu vai paralēli meklēšanai, darbu var veikt arī ne-remigrants (galvenais, lai darbavieta tiek nodrošināta noteikto laika periodu).

Par visiem izņēmuma gadījumiem (force majeure) uzņēmumam nekavējoties jāinformē pašvaldība.

Jautājums

- **Par jaunizveidotas darbavietas apliecinājumu**

Kā uzņēmums apliecina, ka konkrētā darba vieta ir jaunizveidota darba vieta remigrantam? Vai pašvaldībai pietiek ar to, ka uzņēmums pie sava pieteikuma konkursam pievieno veidlapu – apliecinājumu, ka šī ir jaunizveidota darba vieta remigrantam?

Atbilde:

Uzņēmums reģistrē šo jauno darba vietu Valsts ieņēmumu dienestā, nomaksājot par to nodokli. Šo faktu var apliecināt.

5. Jaunizveidotu remigrantu uzņēmumu nosacījumi

- Uzņēmējdarbība ir jāturpina vismaz vienu gadu no dienas, kad saņemts uzņēmējdarbības atbalsts;
- Jaunizveidotā darbavieta jā saglabā vismaz vienu gadu no dienas, kad attiecīgā darbavieta pirmo reizi ir nodrošināta;
- Nav jā rada papildu jaunas darbavietas - kā jaunizveidotā darbavieta ir attiecināma tā darbavieta, kurā strādā remigrants, kurš ir izveidojis savu uzņēmumu.

Jautājums

- **Par rādītāju – jaunizveidots uzņēmums un jauna darba vieta – sasniegšanu**

Vai pareizi saprasts, ka remigrants, kurš izveido jaunu uzņēmumu - ir jāreģistrē darba vieta, kas ir vai nu jauna darba vieta remigranta uzņēmumā, vai nu darba vieta pašam sev?

Vai tomēr remigrants, nodibinot uzņēmumu, jau ir sasniedzis rezultatīvo rādītāju – radīts jauns uzņēmums? Un viņam nav obligāti sevi jāpieņem darbā, ja viņš teiksim ir valdes loceklis?

Un ja viņš nodibina uzņēmumu un tad vēl pieņem sevi darbā? Tad 2 rādītāji ir sasniegti?

Atbilde:

Saskaņā ar informatīvo ziņojumu remigrantam, kurš nodibinājis savu uzņēmumu, nav jārada papildu jaunas darbavietas - kā jaunizveidotā darbavieta ir attiecināma tā darbavieta, kurā strādā remigrants, kurš ir izveidojis savu uzņēmumu. Viens remigrants sasniedz vienu rādītāju. Ja izveido citu darbavietu, tad izpilda arī otru kritēriju.

Jautājums

- **Par atbilstību jauna uzņēmuma statusam**

Remigrants plāno izveidot atpūtas kompleksu Rēzeknes novadā, bet vēlas piedalīties LEADER projektā vēl pirms Rēzeknes novada pašvaldības Remigrācijas konkursa, tātad jau tiks dibināts remigranta uzņēmums.

Vai šādā gadījumā šis remigrants vēl iekļausies šajā atbalsta grupā - remigrants, kurš izveido jaunu uzņēmumu - un var tikt atbalstīta citu pamatlīdzekļu iegāde?

Atbilde:

- Šīs atbalsta programmas mērķis ir radīt jaunus uzņēmumus un/vai darbavietas konkrēti ar šī valsts atbalsta palīdzību, lai sasniegtu rezultātīvos rādītājus, kas minēti Plānā darbam ar diasporu 2024.-2026. gadam (atbalsta rezultātā radīti ne mazāk kā 50 remigrantu jaunie uzņēmumi vai vismaz 50 jaunas darba vietas remigrācijas atbalstam). Līdz ar to jauna uzņēmuma veidošanai jābūt šīs atbalsta programmas rezultātam.
- Šajā gadījumā remigrants var veidot jaunu(-as) darbavietu(-as), kur nodarbina remigrantu(-us). Papildus jāņem vērā, ka uzņēmējdarbības projekta ietvaros ir jānodrošina jaunu produktu un/vai pakalpojumu attīstība reģionālā mērogā (pieteikumā nepieciešams pamatot). Jāizvērtē arī finansējuma nepārklāšanās.

Jautājums

- **Par remigranta definīcijas attiecināšanu uz juridisku personu**

Vai granta pretendents var tik traktēts šādi: «Fiziska persona, kura plāno reģistrēties, vai ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā ne ilgāk kā divus gadus uz pieteikuma iesniegšanas brīdi vai juridiska persona, kura reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā ne ilgāk kā divus gadus uz pieteikuma iesniegšanas brīdi». Vai šo divu gadu norādīto periodu remigrantam var attiecināt arī uz juridisku personu?

Ko nozīmē jauns dibināts uzņēmums - vai tas var būt dibināts arī teiksim 2 mēnešus pirms konkursā pieteikuma iesniegšanas?

Atbilde:

Šo divu gadu norādīto periodu remigrantam šī atbalsta izpratnē nevar attiecināt arī uz juridisku personu. Šī konkursa izpratnē jauns uzņēmums ir uzņēmums, ko remigrants dibina šīs atbalsta programmas ietvaros. Par uzņēmumu tiek uzskatīts saimnieciskās darbības veicējs, kas reģistrēts Valsts ieņēmumu dienestā.

6. Attiecināmās un neattiecināmās izmaksas

- Attiecināmās izmaksas:
 - Pamatlīdzekļi;
 - Izdevumi atlīdzībai (atalgojums, tajā skaitā darba alga, un/vai darba spēka nodokļi (iedzīvotāju ienākuma nodoklis un/vai valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas));
- Kā neattiecināmās izmaksas pašvaldībām ir uzskatāmas pašvaldības administratīvās izmaksas.

7. Finansējuma piešķiršana

- Valsts budžeta maksājumu pašvaldība saņem, kad līgumā ar plānošanas reģionu minētie nosacījumi ir iestrādāti pašvaldības grantu konkursā (programmā) uzņēmējdarbībai.
- Uzņēmējdarbības atbalsta izmaksas kārtību uzņēmējam nosaka pašvaldība.
- Ieteicams veidot viegli administrējamu mehānismu, piemēram, atbalsts uzņēmējam tiek pārskaitīts pēc nodokļu par jaunizveidoto darbavietu nomaksas Valsts ieņēmumu dienestam vai pēc attiecināmo izmaksu pamatojošo dokumentu iesniegšanas pašvaldībai.

8. Atbalsta veids – «atmaksājamā palīdzība»

- Saņemtais attiecīgā gada finansējums pašvaldībām jāizlieto tā paša gada ietvaros.
- Uzņēmējdarbības atbalsts tiek veidots kā “atmaksājamā palīdzība”, proti, pašvaldības atbalstīto uzņēmējdarbības projektu neizdošanās gadījumā (piemēram, netiek radīta jauna darbavieta vai uzņēmums, saņemtais atbalsts tiek izlietots neattiecināmajām izmaksām u.tml.) pašvaldības sniegtais finansiālais atbalsts tiek atmaksāts pašvaldībai un uzņēmējdarbības atbalsta apsaimniekotājs (pašvaldība) par atgūtajiem līdzekļiem var atkārtoti izsludināt konkursu.
- Atmaksas termiņu no uzņēmēja puses nosaka pašvaldība.
- Ja uz atkārtoti izsludinātu konkursu nepiesakās neviens pretendents, valsts budžeta finansējums tiek atmaksāts valsts budžetā.
- Ja tiek izmantots iepriekš atgūtais finansējums, tad finansējums ir jāizlieto tā gada ietvaros, kad tas ir atgūts.
- Ja atgūtais valsts budžeta finansējums netiek izlietots līdz atgūšanas gada beigām, tad pašvaldība to atmaksā valsts budžetā.

Jautājums

- **Par pašvaldībai piešķirtā valsts budžeta izlietojumu esošā gada ietvaros**

1. Reģions pārskaita pašvaldībai valsts budžeta 2024.gada maksājumu, bet reāli remigrants sāk strādāt, piemēram, oktobrī un par 3 mēnešiem nav iespējams apgūt piešķirto atbalsta summu par visu 2024.gadu. Vai 2024.gadā piešķirto var pārnest uz nākošo - 2025.gadu - un turpināt maksāt algu, kamēr paiet remigranta pirmais darba gads?
2. Vai nosacījums, ka piešķirtais valsts budžeta finansējums ir jāizlieto līdz kārtējā gada 31.decembrim, tiek izpildīts, ja pašvaldība valsts budžeta finansējumu pilnā apmērā ir izmaksājusi finansējuma saņēmējam (projekta īstenotājam) līdz kārtējā gada 31.decembrim?

Piemērs: projekts paredz jaunas darba vietas radīšanu uzņēmumā un kā attiecināmās izmaksas paredzēts atalgojums šai darba vietai. Projekts tiek apstiprināts 2024.gada jūlijā. Projektā paredzēts, ka jaunā darba vieta tiks izveidota sākot ar augusta mēnesi un no projektā apstiprinātā finansējuma atalgojums tiks maksāts līdz 2025.gada augustam (1 gadu). Finansējuma saņēmējam pašvaldība avansā izmaksā 100% valsts budžeta un pašvaldības finansējuma daļu. Vai pie šādas situācijas tiks uzskatīts, ka valsts budžeta finansējums ir izlietots līdz kārtējā gada 31.decembrim un nebūs jāatmaksā valsts budžetā.

3. Vai līdz 31.decembrim jāizmaksā abas (valsts un pašvaldības) finansējuma daļas, vai pašvaldība kādu savu daļu var pārcelt uz nākamo gadu? Pašvaldība vēlētos otro daļu 20% maksājumu veikt pēc projekta (līguma) izpildes.

Atbilde:

Tā kā attiecīgajā gadā saņemtais valsts budžeta finansējums pašvaldībām jāizlieto tā paša gada ietvaros, pašvaldības var šādi rīkoties, pārskaitot valsts finansējumu uzņēmējam līdz kārtējā gada beigām. Tātad, pašvaldība pārskaita uzņēmējam pieprasīto atbalstu 2024. gadā, un uzņēmējs var turpināt to izlietot 2025. gadā, nodrošinot uzņēmuma darbību/darba vietu vismaz vienu gadu no dienas, kad saņemts uzņēmējdarbības atbalsts. Tas attiecas uz valsts atbalsta daļu, kas pašvaldībai jāizlieto līdz gada beigām. Savu daļu pašvaldība var pārskaitīt uzņēmējam arī nākamajā gadā.

9. Kontrole par projektu īstenošanu

- VARAM – uzrauga konkursa norisi sadarbībā ar plānošanas reģioniem.
- Plānošanas reģioni – nodrošina pašvaldību kontroli par valsts budžeta finansējuma saņemšanas nosacījumu izpildi.
- Pašvaldība – veic uzņēmējdarbības atbalsta saņēmēju – uzņēmēju – uzraudzību, tai skaitā pārbaudes izlases veidā projektu īstenošanas vietā.

Jautājums

- **Par projekta pēcuzraudzību**

Vai pēc projekta ieviešanas ir nepieciešams pēcuzraudzības periods. Respektīvi, vai pie šī punkta: *“sīkiem (mikro) un maziem uzņēmumiem - jārada vismaz viena jauna darbavieta(...) Katru jaunizveidoto darbavietu ir jāsaglabā vismaz vienu gadu no dienas, kad attiecīgā darbavieta pirmo reizi ir nodrošināta;”* pēc gada pašvaldībai ir nepieciešams uzraudzīt uzņēmuma darbību vēl kādu konkrētu periodu?

Atbilde:

Saskaņā ar informatīvo ziņojumu, pašvaldībām jānodrošina projektu pēcuzraudzība, lai pārliecinātos, ka uzņēmējs saglabā darba vietu informatīvajā ziņojumā noteikto laiku. Šajā gadījumā - darbavietu ir jāsaglabā vismaz vienu gadu no dienas, kad attiecīgā darbavieta pirmo reizi ir nodrošināta.

Tātad, pēc gada pašvaldībai jāveic kontrole un jāfiksē, vai darbavieta ir saglabāta. Ja pašvaldības nolikums nenosaka citādi, turpmākā uzraudzība nav obligāta. Par papildus pēcuzraudzības periodu var lemt pašvaldība.

Pašvaldības, kurās var pieteikties atbalsta saņemšanai 2024. gadā

Kurzemes plānošanas reģions	Vidzemes plānošanas reģions	Zemgales plānošanas reģions	Latgales plānošanas reģions	Rīgas plānošanas reģions
1) Dienvidkurzemes novads2) Ventspils novads3) Ventspils valstspilsēta4) Liepājas valstspilsēta5) Saldus novads6) Tukuma novads	1) Smiltenes novads2) Limbažu novads3) Valmieras novads4) Varakļānu novads5) Ogres novads	1) Bauskas novads2) Jēkabpils novads	1) Preiļu novads2) Rēzeknes novads3) Krāslavas novads4) Balvu novads5) Līvānu novads6) Daugavpils valstspilsēta7) Augšdaugavas novads	1) Ādažu novads2) Ķekavas novads3) Ropažu novads4) Salaspils novads

Vairāk informācijas:

- Pašvaldībās;
- Remigrācijas koordinatori:

Plānošanas reģions	Koordinators	Kontakti
Rīgas reģions	Daina Šulca	26614179, koordinators@rpr.gov.lv
Kurzemes reģions	Agnese Berģe	20478252, koordinators@kurzemesregions.lv
Vidzemes reģions	Inga Madžule	29374285, remigracija@vidzeme.lv
Zemgale reģions	Agnese Bokta	22338666, agnese.bokta@zpr.gov.lv
Latgales reģions	Ruta Priede	29119965, ruta.priede@lpr.gov.lv

- www.paps.lv (palīdzam atgriezties pašu sētā)
- www.varam.gov.lv